

I. DOCTRINĂ

DESPRE EXECUTAREA SILITĂ A DESPĂGUBIRII STABILITĂ PRIN PROCESUL-VERBAL DE CONTRAVENȚIE

*Conf. univ. dr. jud. **Andreea Tabacu**¹*

Rezumat

Executarea silită a procesului-verbal de contravenție nu beneficiază de norme detaliate și clare în reglementarea specială – O.G. nr. 2/2001, însă regimul juridic al acesteia s-a așezat în timp pe un anumit făgaș, fiind clar în prezent, regulile din Codul de procedură fiscală fiind aplicabile pentru executarea amenzii, iar cele C. pr. civ., pentru executarea despăgubirii.

Studiul de față aduce în atenție necesitatea unei reale coroborări și a unei corecte interpretări a normelor din legea specială și C. pr. civ., care trebuie aplicate pentru evitarea formalismului, a suprapunerilor de proceduri și a asigurării stabilității circuitului civil în general.

Cuvinte-cheie: executare silită, proces-verbal de contravenție, despăgubire, titlu executoriu, cale procesuală specifică.

SUR L'EXÉCUTION FORCÉE DE LA RÉPARATION ÉTABLIE PAR LE PROCÈS-VERBAL DE CONTRAVENTION

Résumé

L'exécution forcée du procès-verbal de contravention ne bénéficie pas de règles détaillées et claires dans la réglementation spéciale – O.G. n° 2/2001, cependant, son régime juridique s'est établi avec le temps sur une certaine voie, étant clair à présent, les règles du Code de procédure fiscale s'appliquant à l'exécution de l'amende et celles du Code de procédure civile à l'exécution de la réparation.

La présente étude met en lumière la nécessité d'une véritable corrélation et d'une interprétation correcte des normes de la loi spéciale et du Code de procédure civile, qui doivent être appliquées pour éviter le formalisme, les chevauchements de procédures et garantir la stabilité du circuit civil en général.

¹ Facultatea de Științe Economice și Drept, Universitatea din Pitești.

Mots-clés: exécution forcée, procès-verbal de contravention, réparation, titre exécutoire, voie procédurale spécifique.

ABOUT THE FORCED EXECUTION OF THE COMPENSATION ESTABLISHED BY THE CONTRAVENTION OFFENSE REPORT

Abstract

The forced execution of the contravention offense report does not benefit from detailed and clear rules in the special regulation – Government Ordinance no. 2/2001, however, its legal regime has settled over time on a certain path, being clear at present, the rules from the Tax Procedure Code being applicable for the execution of the fine and those from the Civil Procedure Code for the execution of the compensation.

The present study highlights the necessity of a real correlation and a correct interpretation of the norms from the special law and from the Civil Procedure Code, which must be applied to avoid formalism, procedure overlaps, and to ensure the stability of the civil circuit in general.

Keywords: enforcement, interruption of the term, suspension of term, bailiff's decision, bailiff.

1. Prezentare

Materia contravențională, care beneficiază de o reglementare ce poate fi apreciată drept veche și constantă, O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor², a fost îndelung analizată și dezbătută în jurisprudență și în literatura de specialitate³, aspectele spinoase ale acestei proceduri, fie că țin de procedura contravențională în sine, fie de executarea sancțiunilor contravenționale, părănd lămurite.

Asta nu înseamnă însă că jurisprudența nu poate releva din când în când câte o năstrușnicie procedurală, care trece dincolo de dezlegările pe care în mod constant specialiștii dreptului le-au recunoscut anterior și care asigură stabilitatea circuitului civil, atât de necesară în perioade cu o dinamică fulminantă a relațiilor sociale, economice, juridice, cum este cea pe care o traversăm.

Pe de altă parte, un formalism exagerat, care nu trebuie să devină etichetă și care s-a propus a fi evitat cu ocazia ultimelor modificări ale legii de procedură, nu trebuie să se regăsească sau să revină în atenția instanțelor judecătorești, fiind de preferat să reprezintă cazuri izolate, dacă nu chiar să dispară cu desăvârșire.

2. Speța

Concret, speța identificată în jurisprudență aduce în discuție un proces-verbal de constatare și sancționare a unor contravenții, încheiat de Compania Națională de

² Publicată în M. Of. nr. 410 din 25.07.2001.

³ O. Podaru, R. Chiriță, I. Păsculeț, A. Bachiș, *Regimul juridic al contravențiilor*, Ed. Hamangiu, București, 2021; M. Ursuța, *Dreptul contravențional și procedura judiciară în dreptul public. Actualitate în dreptul public*, Ed. Hamangiu, București, 2018.

Administrare a Infrastructurii Rutiere, care constată săvârșirea a 4 fapte contravenționale și aplică amenzi în temeiul O.G. nr. 43/1997 privind drumurile publice.

În procesul-verbal, după aplicarea celor patru sancțiuni pentru cele 4 fapte constatate, pentru care se indică temeiul de drept, agentul constator completează și obligația persoanei juridice sancționate de a plăti contravaloarea despăgubirilor ca urmare a pagubelor produse la drum potrivit prevederilor legale, arătându-se că această contravaloare se stabilește pe baza devizului întocmit de administratorul drumului calculat la valoarea prejudiciului de la data constatării acestuia conform legii. Asemenea mențiune se regăsește pe procesul-verbal în partea finală, intitulată înștiințare de plată, așa cum se întâmplă în toate cazurile de acest gen.

Procesul-verbal de contravenție este contestat în justiție prin plângere contravențională, petenta persoană juridică sancționată solicitând anularea acestuia și exonerarea de la plata amenzii contravenționale aplicate, respectiv obligarea intimatului la restituirea sumei achitate în temeiul ablațiunii, jumătate din amendă, cu cheltuieli de judecată. Nu se fac alte precizări sau solicitări în plângerea contravențională, nefiind adus în discuție sub nicio formă aspectul despăgubirii stabilite prin procesul-verbal de contravenție. Într-adevăr, autoritatea a formulat cerere reconvențională odată cu întâmpinarea, solicitând în aceasta aducerea drumului în starea inițială prin refacerea elementelor geometrice, însă aceasta privește o obligație de a face și nu poate viza la cererea autorității contestarea cuantumului despăgubirii. Pe de altă parte, prin hotărârea pronunțată, instanța a anulat ca netimbrată această cerere reconvențională. Așadar, aspectul despăgubirii stabilite prin procesul-verbal de contravenție nu a fost contestat în procedură.

Față de modul de formulare a plângerii contravenționale autoritatea s-a apărut răspunzând strict la argumentele de nelegalitate și netemeinicie aduse în plângere, în asemenea limite, la rândul său nefăcând vorbire despre despăgubirea stabilită prin procesul-verbal de contravenție.

Prin hotărârea judecătorească rămasă definitivă⁴, ulterior s-a admis în parte plângerea contravențională, s-a anulat în parte procesul-verbal de contravenție pentru trei dintre faptele constatate, menținându-se pentru restul. Astfel, din 4 temeuri de drept [art. 43 lit. h⁵], art. 44 alin. (4⁶), art. 47 alin. (13⁷) și art. 50⁸ din Ordonanța nr. 43/1997]

⁴ Sentința nr. 1958/10.05.2018, Jud. Tg. Mureș, definitivă prin dec. nr. 530/27.03.2019, Tribunalul Mureș.

⁵ Pe drumurile publice sunt interzise: degradarea totală sau parțială a platformei drumului, a elementelor care fac parte integrantă din drum.

⁶ Se interzice blocarea sau amplasarea de obstacole de orice fel pe ampriza drumurilor publice, cu excepția cazurilor autorizate de administratorul drumului și de poliția rutieră și care vor fi semnalizate corespunzător.

⁷ Deținătorii cu orice titlu ai panourilor publicitare, ai construcțiilor, ai căilor de acces, ai utilităților de orice fel sau ai instalațiilor acceptate prin acordul prealabil și autorizația de amplasare și/sau de acces în zona drumului public, emise de administratorul drumului, sunt obligați ca în termen de 60 de zile de la primirea înștiințării să execute, pe cheltuiala lor și fără nicio despăgubire din partea administratorului drumului, demolarea, mutarea sau modificarea acestora, în condițiile în care acest lucru este impus de construirea, modernizarea, modificarea, întreținerea sau exploatarea drumului public, precum și de asigurarea condițiilor pentru siguranța circulației.

⁸ Deținătorii de construcții, amenajări, căi de acces, instalații sau orice alte obiective amplasate în zona drumului public sunt obligați să execute revizia periodică și repararea acestora, pentru a asigura estetica, protejarea drumului și siguranța circulației. Aceștia sunt obligați să prezinte documentele solicitate în cadrul controalelor efectuate conform prevederilor art. 60.

s-au anulat 3 amenzi și s-au menținut procesul-verbal și sancțiunea pentru fapta sancționată în art. 47 alin. (13) din același act normativ.

Față de această situație a procesului-verbal de contravenție, s-a solicitat încuviințarea executării silite, în cerere făcându-se vorbire despre executarea procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției pentru realizarea creanței, având ca obiect despăgubirea stabilită prin procesul-verbal, amenda rămasă în vigoare după admiterea în parte a plângerii contravenționale nefiind în discuție.

Printr-o încheiere⁹, instanța de executare admite cererea și încuviințează executarea silită în temeiul titlului executoriu proces-verbal de constatare și sancționare a contravenției pentru această sumă, fără a se menționa sentința și decizia obținută ulterior în procedura de contestare contravențională¹⁰ din care rezultă că această creanță nu a fost afectată.

Ca urmare a declanșării executării silite, debitoarea a formulat contestație la executare, soluționată prin încheierea nr. 771 din 18 februarie 2021, prin care instanța de executare a admis contestația și a anulat executarea silită însăși, toate actele de executare silită efectuate în dosarul execuțional, respectiv încheierile de stabilire a cheltuielilor de executare și orice alte acte subsecvente, precum și încheierea de încuviințare a executării silite pronunțate de Judecătoria Târgu Mureș. S-a dispus totodată restituirea către contestatoare a taxei de timbru și s-a statuat asupra cheltuielilor de judecată în sarcina creditorului. Hotărârea a rămas definitivă¹¹.

De data aceasta, contestația la executare a vizat exclusiv suma reprezentând despăgubiri stabilită ca urmare a pagubelor produse la drum, invocându-se faptul că procesul-verbal nu constituie titlu executoriu, că această valoare nu a fost menționată concret în cuprinsul procesului-verbal, ci în înștiințarea de plată, respectiv faptul că nu s-a dovedit raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, că nu se face trimitere la un text normativ care să reglementeze aceste despăgubiri sau la fișa ce ar trebui să conțină modul de calcul al acestora, înscris care nu a fost atașat procesului-verbal comunicat debitoarei.

Instanța de executare a reținut prevederile art. 23 alin. (1) din O.G. nr. 2/2001 în materie contravențională, prevederile art. 37 din același act normativ și art. 632 alin. (1) rap. la art. 666 alin. (5) pct. 5 C. pr. civ., constatând că în discuție nu este un titlu executoriu cu privire la despăgubire, potrivit înseși legii speciale în materie contravențională, persoana care pretinde recuperarea despăgubirii având la îndemână calea dreptului comun. S-a reținut că și dacă despăgubirea ar fi fost menționată în procesul-verbal de constatare a contravenției (nu doar în înștiințarea de plată), fiind admisă plângerea contravențională, procesul-verbal și-a pierdut caracterul de titlu executoriu, situație față de care hotărârea judecătorească ar fi avut caracter de titlu executoriu, iar procesul-verbal nu mai putea constitui temei pentru declanșarea executării silite.

În decizia de apel prin care s-a respins calea de atac, Tribunalul a reținut că sancțiunile contravenționale complementare sunt reglementate în mod limitativ în art. 5 alin. (3) din Ordonanță, care coroborat cu Ordonanța nr. 43/1997 privind regimul drumurilor determină concluzia că nu există reglementări privitoare la posibilitatea aplicării sau perceperii, pe lângă sancțiunea contravențională a amenzii, a vreunei despăgubiri. Trecând peste

⁹ Din 13.11.2020.

¹⁰ Lipsa mențiunii cu privire la hotărârile judecătorești din încheierea de încuviințare a executării silite se explică prin faptul că s-a solicitat încuviințarea executării silite a titlului executoriu, proces-verbal de contravenție.

¹¹ Decizia nr. 14/01.10.2021, Tribunalul Specializat Mureș.

faptul că despăgubirea nu este menționată chiar în cuprinsul procesului-verbal, ci în înștiințarea de plată, Tribunalul a reținut că autoritatea a stabilit discreționar respectiva despăgubire fără a prezenta vreo dovadă a existenței unui tarif care să evalueze obiectiv și imparțial.

Ca o consecință, s-a formulat din nou cerere de încuviințare a executării silite a titlurilor executorii, de data aceasta proces-verbal de constatare a contravenției, așa cum a fost modificat prin sentința și decizia pronunțată în procedura contravențională, cu privire la executarea despăgubirii stabilite prin procesul-verbal pentru pagubele produse la drum.

Prin încheierea nr. 2508 din 8 aprilie 2021, instanța de executare a respins cererea de încuviințare a executării silite a despăgubirii, reținând că printr-o hotărâre definitivă pronunțată în procedura contestației la executare s-a reținut că în speță nu există titlu executoriu, procesul-verbal odată atacat își pierde această calitate, iar hotărârile judecătorești nu constituie titluri executorii pentru plata despăgubirii, creditorul fiind obligat să urmeze calea dreptului comun pentru stabilirea acestei obligații de plată în sarcina debitoarei.

3. Probleme identificate

3.1. Primul aspect care se desprinde din toată această situație de fapt vizează formalismul manifestat de instanța de executare investită cu soluționarea contestației la executare, care reține faptul că procesul-verbal de contravenție menționat ca titlu în încheierea de încuviințare a executării silite nu are acest caracter, întrucât a fost contestat, cel mult putând avea calitate de titlu executoriu hotărârile judecătorești pronunțate în procedura plângerii contravenționale, dar acestea nu sunt menționate în cererea de încuviințare a executării silite.

Într-adevăr, norma specială, O.G. nr. 2/2001, definește titlul executoriu¹², arată care este acesta, însă dispoziția normativă trebuie interpretată, pe de o parte, sistematic și rațional, iar pe de altă parte, trebuie să se țină seama de prevederile Codului de procedură civilă în materia hotărârilor judecătorești atunci când definește hotărârile executorii.

Art. 37 din O.G. nr. 2/2001 prevedea, în forma aplicabilă procedurii respective (aceeași și în prezent), că procesul-verbal neatacat în termenul prevăzut la art. 31, precum și hotărârea judecătorească irevocabilă (definitivă – n.n.) prin care s-a soluționat plângerea constituie titlu executoriu, fără vreo altă formalitate.

Într-o interpretare literală ar rezulta, la prima vedere, faptul că procesul-verbal este titlu executoriu numai dacă nu este atacat, în toate celelalte situații această calitate fiind preluată de hotărârea judecătorească prin care se soluționează plângerea contravențională. Însă, pe de o parte, textul dorește să marcheze faptul că procesul-verbal sau hotărârea sunt titluri executorii fără alte formalități, cu alte cuvinte fără a fi necesară urmarea unei alte proceduri pentru dobândirea calității de titlu executoriu, iar nu să arate concret care este titlul executoriu. Pe de altă parte, trebuie avute în vedere și ipotezele în care prin plângerea contravențională, cum este cazul în speță, se anulează numai în parte a procesului-verbal de contravenție.

De asemenea, se ridică întrebarea ce se întâmplă atunci când plângerea contravențională este respinsă prin hotărâre definitivă? Procesul-verbal a fost atacat, prin urmare, în atare interpretare el pierde calitatea de titlu executoriu, însă, la rândul său, hotărârea judecătorească prin care se respinge plângerea contravențională nu poate fi

¹² E. Oprina, în V.M. Ciobanu, M. Nicolae, coordonatori *Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat*, volumul II – art. 527-1.134, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 352.

considerată titlu executoriu, pentru că nicio hotărâre judecătorească de respingere a acțiunii (care nu prevede astfel nicio obligație) nu poate avea calitate de titlu executoriu¹³. Așadar, în această ipoteză procesul-verbal de contravenție rămâne în picioare, însă el nu mai este titlu executoriu pentru că și-a pierdut această calitate la momentul atacării sale în justiție, deși a fost menținut prin hotărâre definitivă...

O asemenea interpretare trece dincolo de orice rațiune a legiuitorului și de scopul pe care îl presupune executarea silită. În condițiile în care procesul-verbal se menține, el trebuie să fie în continuare recunoscut ca având calitate de titlu executoriu, strict formal putându-se admite ca pentru punerea în executare să se menționeze că titlul executoriu este reprezentat de procesul-verbal de contravenție așa cum a fost menținut prin hotărâre definitivă pronunțată în procedura plângerii contravenționale.

Aici putem discuta și de formalismul excesiv al instanței investite în procedura contestației la executare, în măsura în care s-a pus în executare un proces-verbal atacat în justiție prin plângere contravențională respinsă în tot sau sub anumite aspecte, ceea ce a făcut ca partea respectivă din procesul-verbal de contravenție să se definitiveze și să își păstreze caracterul de titlu executoriu. În speța analizată s-a reținut că în încheierea de încuviințare a executării silite s-a menționat exclus procesul-verbal de contravenție nu și hotărârile de primă instanță și apel care au fost pronunțate în procedura plângerii contravenționale, astfel că, în sine, procesul-verbal de contravenție nu poate constitui titlu executoriu singur. Or, era evident că, de vreme ce se cunoaște atacarea procesului-verbal de contravenție, acesta mai putea constitui temei al executării silite numai în măsura în care plângerea contravențională a fost respinsă împotriva sa ori admisă cu consecința anulării numai în parte, fiind păstrată o anumită obligație stabilită prin procesul-verbal de contravenție. Prin urmare, dacă instanța de încuviințare a executării silite a analizat titlul executoriu și a constatat că procesul-verbal, după toată procedura plângerii contravenționale, își păstrează în parte acest caracter, nementionarea hotărârilor judecătorești prin care a fost cenzurat acesta nu poate constitui temei suficient al desființării încheierii de încuviințare a executării silite pe motiv că procesul-verbal de contravenție și-a pierdut calitatea de titlu executoriu prin atacarea sa.

Chiar dacă art. 37 din O.G. nr. 2/2001 nu se referă expres și la alte ipoteze, nu este de dorit limitarea la o interpretare literală, înlăturarea acestor alte situații de la posibilitatea punerii în executare silită în temeiul procesului-verbal sau a hotărârii judecătorești determinând în mod total irațional imposibilitatea executării silite a amenzii sau a despăgubirilor care au rămas în picioare urmare a parcurgerii procedurii plângerii contravenționale.

Ori de câte ori parte din sancțiunile aplicate printr-un proces-verbal de contravenție sunt menținute, nu se poate reține că prin simpla atacare în fața instanței a procesului-verbal acesta își pierde calitatea de titlu executoriu, aceasta fiind preluată de către hotărârea judecătorească, întrucât sancțiunea a fost aplicată prin însuși procesul-verbal iar hotărârea judecătorească o confirmă numai.

Chiar și așa, acceptând o astfel de interpretare, nu se poate reține că în speță nu există titlu executoriu pentru simplu fapt că s-a solicitat punerea în executare a procesului-verbal

¹³ M. Nicolae, în V.M. Ciobanu, M. Nicolae, coordonatori *Noul Cod de procedură civilă, comentat și adnotat*, vol. II, art. 527-1134, Ed. Universul Juridic, București, 2016, pp. 337-338; M. Ursuța, *Contestația la executare versus plângere contravențională*, în E. Oprina, V. Bozeșan, coordonatori *Executarea silită, dificultăți și soluții practice*, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 455.

de contravenție, iar nu a acestuia *astfel cum a fost modificat prin hotărârile judecătorești* pronunțate în procedura plângerii contravenționale¹⁴.

Aceeași soluție trebuie reținută și cu privire la despăgubirile stabilite prin procesul-verbal de contravenție, pentru care, urmare a atacării lor în procedura plângerii contravenționale, se ajunge la o soluție definitivă în privința lor, fie de menținere, fie de anulare în parte a acestui aspect din procesul-verbal de contravenție, astfel că și aici există un titlu executoriu care poate fi procesul-verbal de contravenție în cazul neatacării sau al respingerii plângerii contravenționale, respectiv hotărârea judecătorească atunci când aceasta intervine asupra cuantumului despăgubirii respective. Evident că, dacă în plângerea contravențională instanța constata că nu se putea stabili despăgubirea respectivă și anula acest aspect, nu exista titlu executoriu cu privire la despăgubire, însă nu aceasta este situația aici.

3.2. A doua chestiune care se relevă din jurisprudența în discuție este calitatea de titlu executoriu a procesului-verbal cu privire la despăgubiri, numai în măsura în care aceasta este menționată în cuprinsul procesului-verbal nu doar în înștiințarea de plată.

Art. 3 alin. (1) din O.G. nr. 2/2001 prevede că actele normative prin care se stabilesc contravenții vor cuprinde descrierea faptelor ce constituie contravenții și sancțiunea ce urmează să se aplice pentru fiecare dintre acestea; în cazul sancțiunii cu amendă se vor stabili limita minimă și maximă a acesteia sau, după caz, cote procentuale din anumite valori; se pot stabili și tarife de determinare a despăgubirilor pentru pagubele pricinuite prin săvârșirea contravențiilor.

Art. 23 alin. (1) din același act normativ arată că, în cazul în care prin săvârșirea contravenției s-a cauzat o pagubă și există tarife de evaluare a acesteia, persoana împuternicită să aplice sancțiunea stabilește și despăgubirea, cu acordul expres al persoanei vătămate, făcând mențiunea corespunzătoare în procesul-verbal.

Potrivit art. 25 alin. (3) din lege, în situația în care contravenientul a fost sancționat cu amendă, precum și dacă a fost obligat la despăgubiri, odată cu procesul-verbal, acestuia i se va comunica și înștiințarea de plată. În înștiințarea de plată se va face mențiunea cu privire la obligativitatea achitării amenzii la instituțiile abilitate să o încaseze, potrivit legislației în vigoare și, după caz, a despăgubirii, în termen de 15 zile de la comunicare, în caz contrar urmând să se procedeze la executarea silită.

Prin urmare, cu certitudine amenda se stabilește prin procesul-verbal de contravenție, persoana împuternicită să aplice sancțiunea putând stabili și despăgubirea în cazul în care există potrivit legii tarife de evaluare a acesteia. În acest din urmă caz, legea arată că se face mențiune pe procesul-verbal de contravenție, nerezultând astfel că despăgubirea trebuie stabilită numai în cuprinsul procesului-verbal, ci, dimpotrivă, ea reprezintă o mențiune pe acesta.

Pe de altă parte, legea vorbește despre înștiințarea de plată, care se comunică pentru a se aduce la cunoștință contravenientului obligativitatea achitării amenzii, precum și a despăgubirii, iar din punct de vedere practic această înștiințare face corp comun cu procesul-verbal de contravenție, aflându-se tehnic și practic pe aceeași foaie cu procesul-verbal de contravenție, așa cum rezultă de altfel și din speța în discuție.

¹⁴ În egală măsură, în ipoteza urmării unei proceduri judiciare pentru obținerea titlului executoriu – hotărâre judecătorească, în cazul schimbării hotărârii de primă instanță în căile de atac prin reducerea obligațiilor de executat, titlul executoriu este rezultatul întregului ciclu procedural, iar nu doar al hotărârii din apel.

Și prin verificarea rubricilor procesului-verbal de contravenție se poate ajunge la concluzia că acesta nu cuprinde o parte specială atribuită cuantumului despăgubirii, referindu-se la agentul constatator, la contravenient, la fapta săvârșită, la sancțiunea aplicată, la modul în care procesul-verbal a fost încheiat, respectiv la cum poate fi contestat. Mai mult, în speță se constată că într-o rubrică distinctă a procesului-verbal de contravenție se face precizarea că urmare a faptelor s-au produs pagube constând în degradarea carosabilului și periclitarea siguranței rutiere, aspect care, coroborat cu conținutul înștiințării de plată de pe aceeași pagină, în partea de jos a procesului-verbal, relevă faptul că prin procesul-verbal de contravenție în întregul său a fost stabilită și o despăgubire.

De asemenea, tehnic, constatând că singura faptă contravențională care a fost menționată de către instanță în procedura plângerii contravenționale a vizat încălcarea obligației deținătorilor construcțiilor sau utilităților situate pe drumul public de a le întreține și de a suporta toate consecințele pecuniare pe care le presupune efectuarea unei lucrări de reparații, rezultă că despăgubirea a fost stabilită în legătură cu această faptă. De vreme ce legea impune efectuarea tuturor reparațiilor necesare la utilitățile deținătorului, pentru buna întreținere și utilizare a drumului, nerespectarea acestei obligații este de natură să producă pagube proprietarului drumului, astfel că acestea trebuie suportate de către contravenient.

Prin urmare, numai printr-un artificiu se poate reține că despăgubirea nu a fost stabilită prin procesul-verbal de contravenție, ci doar în înștiințare de plată, care (sic) face corp comun cu acesta, cu consecința că ea nu ar fi fost stabilită printr-un titlu executoriu, fiind încălcat art. 632 C. pr. civ.

3.3. S-a mai discutat despre faptul că, în ipoteza în care nu s-a menționat în procesul-verbal de contravenție despăgubirea sau aceasta nu s-a făcut corect, persoana vătămată trebuie să urmeze calea dreptului comun.

Potrivit legii¹⁵, dacă nu există tarif de evaluare a pagubei, persoana vătămată își va putea valorifica pretențiile potrivit dreptului comun. Față de art. 23 alin. (2) din O.G. nr. 2/2001, soluția de valorificare a pretențiilor potrivit dreptului comun este dată de faptul că, în lipsa unui tarif anterior stabilit, nu este posibilă menționarea despăgubirii în procesul-verbal, persoana vătămată neavând posibilitatea în această procedură să evalueze propriile pretenții.

Rezultă că legiuitorul are în vedere ipoteza în care despăgubirea este menționată în procesul-verbal întrucât există tarif, astfel că, dacă nu există, nu se poate menționa în procesul-verbal despăgubirea. Legiuitorul nu se poate referi la situația în care această dispoziție normativă nu este respectată, anume atunci când despăgubirea este totuși menționată în procesul-verbal de contravenție, deși nu există tarif legal, în acest caz cel interesat având la dispoziție căile procedurale de atacare a procesului-verbal de contravenție.

Așadar, potrivit legii, urmarea căii dreptului comun revine păgubitului prin fapta contravențională atunci când nu există tarif și, pe cale de consecință, nu s-a menționat în procesul-verbal respectiva despăgubire.

Dar, dacă ea a fost menționată, nu îi rămâne celui interesat decât să o conteste în procedura contravențională pentru a înlătura această mențiune din procesul-verbal, care altfel se definitivează, inclusiv sub acest aspect. În mod cert că, dacă urmare a parcurgerii procedurii contravenționale mențiunea despăgubirii este înlăturată din procesul-verbal,

¹⁵ Art. 23 alin. (2) din O.G. nr. 2/2001.

persoana interesată va putea să recupereze prejudiciul pe calea dreptului comun, ulterior finalizării procedurii contravenționale.

Prin urmare, problema despăgubirii trebuie analizată dintr-o dublă perspectivă, întrucât, pe de o parte, menționarea acesteia în mod legal în procesul-verbal se face dacă există un tarif prevăzut de o normă în acest sens, iar pe de altă parte, dacă s-a făcut o asemenea mențiune, corect sau nu, ea poate fi cenzurată numai în procedura expres prevăzută de lege a plângerii contravenționale, iar nu în contestația la executare silită ulterioară [art. 713 alin. (2) C. pr. civ.].

Legal, procesul-verbal de contravenție nu poate fi titlu executoriu pentru ipoteza în care în acesta este menționată o despăgubire, deși la baza acesteia nu există un tarif prevăzut de lege. Numai că atare greșeală poate fi îndreptată în procedura prevăzută de lege. Astfel, ceea ce este relevant este faptul că întreg conținutul procesului-verbal, inclusiv despăgubirea, poate fi contestat în procedura contravențională, aspectele referitoare la fondul acestui titlu executoriu nemaiputând fi discutate în procedura contestației la executare față de prevederile 713 alin. (2) C. pr. civ.

Art. 31 alin. (1) și (2) din O.G. nr. 2/2001 prevede că *împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunii se poate face plângere în termen de 15 zile de la data înmânării sau comunicării acestuia*. Partea vătămată poate face plângere numai în ceea ce privește despăgubirea, iar cel căruia îi aparțin bunurile confiscate, altul decât contravenientul, numai în ceea ce privește măsura confiscării.

Ca atare, odată cu plângerea, contravenientul atacă toate aspectele pe care le vizează procesul-verbal de contravenție: fapta săvârșită, sancțiunea amenzii aplicate sau altă sancțiune specifică, confiscarea, respectiv despăgubirea menționată în acesta.

Art. 34 alin. (1) din O.G. nr. 2/2001 arată că instanța competentă să soluționeze plângerea, după ce verifică dacă aceasta a fost introdusă în termen, ascultă pe cel care a făcut-o și pe celelalte persoane citate, dacă aceștia s-au prezentat, administrează orice alte probe prevăzute de lege, necesare în vederea verificării legalității și temeiniciei procesului-verbal, și hotărăște asupra *sancțiunii, despăgubirii stabilite, precum și asupra măsurii confiscării*.

Rezultă astfel că legiuitorul instituie o procedură specială¹⁶ pentru contestarea procesului-verbal¹⁷, a fondului acestuia, care vizează fondul raportului juridic de drept administrativ, ceea ce atrage astfel imposibilitatea cenzurării procesului-verbal de contravenție pe calea procedurii contestației la executare, potrivit art. 713 alin. (2) C. pr. civ.¹⁸ Este dificil să se susțină că plângerea contravențională se poate formula împotriva procesului-verbal numai pentru aspectele formale, în contextul în care *legalitatea și*

¹⁶ E. Oprina, I. Gârbuleț, *Tratat teoretic și practic de executare silită*, vol. I, *Teoria generală și procedurile execuționale*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, pp. 593-594.

A. Tabacu, *Semnificația noțiunii de „cale procesuală specifică” prevăzută de art. 713 alin. (2) din Noul Cod de procedură civilă*, în E. Oprina, V. Bozeșan, coordonatori *Executarea silită, dificultăți și soluții practice*, Ed. Universul Juridic, București, 2016, pp. 448-449.

¹⁷ M. Ursuța, *Contestația la executare versus plângere contravențională*, în E. Oprina, V. Bozeșan, coordonatori *Executarea silită, dificultăți și soluții practice*, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 461.

¹⁸ În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, se pot invoca în contestația la executare și motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu numai dacă legea nu prevede în legătură cu acel titlu executoriu o cale procesuală pentru desființarea lui, inclusiv o acțiune de drept comun.

temeinicia acestuia sunt în atenția instanței investite în procedura contravențională, iar nu doar aspectele formale.

Așadar, nulitatea procesului-verbal, desființarea acestuia și cenzurarea lui în parte se pot realiza numai în respectiva procedură, nu pe calea contestației la executare, pentru care, mai mult, în ultima formă a textului se tinde la limitarea posibilității instanței de executare de a intra pe fondul raportului juridic reținut în cadrul titlului puse în executare.

Disocierea între amendă și despăgubire în cadrul procesului-verbal nu se justifică în contextul în care legiuitorul prevede posibilitatea completării în cuprinsul procesului-verbal a mențiunii referitoare la despăgubire și nu reglementează proceduri distincte de contestare a acestora, dimpotrivă, O.G. nr. 2/2001 referindu-se la contestarea împreună a amenzii, respectiv a despăgubirii stabilite prin procesul-verbal. Așadar, a admite că în plângerea contravențională se contestă numai amenda, iar despăgubirea stabilită prin procesul-verbal de contravenție poate fi cenzurată în procedura contestației la executare echivalează cu recunoașterea a două proceduri distincte de contestare a procesului-verbal de contravenție, ceea ce încalcă în mod evident prevederile art. 713 alin. (2) C. pr. civ.

4. Consecințe

Soluția din procedura contravențională dobândește putere de lucru judecat, aspectele acolo lămurite nemaiputând fi puse în discuție într-o altă procedură ulterioară, însă în situația dată nu autoritatea de lucru judecat, în sens pozitiv, reprezintă argumentul care să înlăture posibilitatea cenzurării titlului executoriu, proces-verbal de contravenție.

Într-adevăr, faptul că nu a fost criticată în plângerea contravențională și, pe cale de consecință, nici analizată problema despăgubirii stabilită prin procesul-verbal de contravenție, în respectiva hotărâre judecătorească, nu poate susține efectul pozitiv al autorității de lucru judecat, pentru că cel interesat să invoce soluția definitivă anterioară nu beneficiază de o dezlegare expresă, de o argumentație a instanței, pe care să o susțină cu privire la chestiunea litigioasă, respectiv la despăgubire.

Însă, prin interpretarea art. 713 alin. (2) C. pr. civ., o nouă procedură, diferită de cea contravențională, nu mai poate fi urmată pentru a contesta temeinicia și legalitatea mențiunii privind despăgubirea, care se definitivează și poate fi pusă în executare.

Dificultatea pentru executarea silită efectivă apare în cazul în care, deși nu s-a atacat procesul-verbal de contravenție cu privire la această chestiune, ulterior se pronunță o hotărâre definitivă în contestația la executare, în care se reține că procesul-verbal de contravenție nu este titlu executoriu pentru despăgubire. Într-o nouă procedură întemeiată pe art. 666 C. pr. civ. instanța de executare nu poate analiza în niciun caz modul în care s-a realizat aplicarea art. 713 alin. (2) C. pr. civ. în procedura contestației la executare anterioară sau să interpreteze asupra caracterului de titlu executoriu al procesului-verbal de contravenție, pentru că ar trebui să nesocotească o hotărâre judecătorească, ceea ce nu poate fi admis.

5. Concluzia

Procesul-verbal de contravenție, sub toate aspectele sale, sancțiunea contravențională, principală, complementară, la despăgubirea stabilită, poate fi atacat numai pe calea plângerii contravenționale, în caz contrar sau dacă plângerea s-a respins definitiv ori s-a modificat în parte, menținând procesul-verbal, acesta poate fi pus în executare, într-o contestație la executare exercitată după finalizarea procedurii contravenționale, neputând fi puse în discuție aspecte de nelegalitate sau netemeinicie ale acestuia.

CESIUNEA DE CREANȚĂ ȘI EFECTELE ACESTEIA ASUPRA EXECUTĂRII SILITE

Conf. univ. dr. **Eugen Hurubă**¹

Rezumat

Într-o economie în continuă mișcare și într-o lume dominată de tranzacții complexe, capacitatea de a transfera drepturile asupra unei sume sau a unei obligații este esențială. Cesiunea de creanță servește exact acestui scop, oferind flexibilitate și facilitând circulația obligațiilor într-un cadru juridic.

Codul civil reprezintă și sediul materiei pentru cesiunea de creanță, acesta făcând distincție între regimul juridic general al valabilității cesiunii de creanță și al opozabilității cesiunii de creanță față de debitorul cedat (art. 1.566-1.592), respectiv între realizarea opozabilității cesiunii față de terți și executarea silită a cesiunii de creanță (art. 2.347, art. 2.409-2.427, art. 2.429-2.434, art. 2.465-2.467).

Studiul analizează cesiunea de creanță din punctul de vedere al notificării acesteia, pentru ca debitorul-cedat să dobândească obligația de plată către creditorul-cesionar.

Cuvinte-cheie: cesiune de creanță, notificarea cesiunii de creanță, debitor-cedat, creditor-cesionar, obligație de plată.

CESSION DE CRÉANCE ET SES EFFETS SUR L'EXÉCUTION FORCÉE

Résumé

Dans une économie en mouvement constant et dans un monde dominé par des transactions complexes, la capacité de transférer les droits sur une somme ou une obligation est essentielle. L'assignation de créance répond précisément à cet objectif, offrant flexibilité et facilitant la circulation des obligations dans un cadre juridique.

Le Code civil est également le siège de la matière pour l'assignation de créance, faisant une distinction entre le régime juridique général de la validité de l'assignation de créance et l'opposabilité de l'assignation de créance au débiteur cédé (articles 1566–1592), ainsi qu'entre la réalisation de l'opposabilité de l'assignation aux tiers et l'exécution forcée de l'assignation de créance (article 2347, articles 2409–2427, articles 2429–2434, articles 2465–2467).

¹ Facultatea de Economie și Drept, Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, membru al Academiei de Științe Juridice din România.